ΣΚΕΨΕΙΣ ΚΑΙ ΓΝΩΜΕΣ

ΘΡΥΨΑΛΑ

(Γραμμένα γιὰ τὸ «Μπουκέτο»)

Ἡ συζήτησις ἂν εἶνε προτιμότερον μετὰ θάνατον νὰ μεταβληθῇ κανεὶς εἰς πλαστικὴν ὕλην ἢ νὰ γίνῃ πυροτέχνημα, σχετίζεται πρὸς τὴν ἄμεσον ἐκτέλεσιν τῶν τελευταίων θελήσεων τοῦ ἀνθρώπου. Διὰ τὰ παρακάτω οὐδεὶς λόγος. Εἰς τὸν τόπον μας τοιοῦτο ἀχιστον δὲν ἠμπορεῖ νὰ τὰ διαθέσῃ κανεὶς πλὴν τοῦ σώματός του. Ἀπόδειξις ἡ μὴ διάσωσις οὔτε ἑνὸς τάφου τῶν αἰώνων τῆς Τουρκοκρατίας.

***

Ὁ μέσος ὅρος εἶνε πρᾶγμα ἄγνωστον εἰς ἡμᾶς. Ἄλλοι θέλουν ὅλους τοὺς μεγάλους ἄνδρας ἑλληνικῆς καταγωγῆς καὶ ἄλλοι κανένα. Ἄλλοι βλέπουν παντοῦ προστάτας τοῦ Ἑλληνισμοῦ καὶ ἄλλοι οὐδαμοῦ. Οἱ τελευταῖοι μάλιστα διακρίνουν ὑποκρυπτομένους καὶ τοὺς περιφήμους δακτύλους.

***

Ὁ λαὸς νομίζει ὅτι ἔχει δικαίωμα νὰ δέρνῃ τὸν μικρότερον ἀδελφόν του, ἐπίσης καὶ νὰ ὑβρίζῃ τὸν τόπον του. Ἀλλόμονον ὅμως εἰς τὸν ξένον ποὺ θὰ πιάσῃ τὸ αὐτί τοῦ ἀδελφοῦ ἢ θ' ἀνοίξῃ τὸ στόμα του διὰ τὸν τόπον μας.

***

Κάποιος παρετήρησεν ὅτι ἡ σύγχρονος Ἰταλία ἔχασε τὸ μειδίαμά της. Ἀλλ' αὐτὴ δὰ ὑπῆρξεν ἡ φυσικὴ της κατάστασις ἀπὸ τῶν πρώτων Ρωμαϊκῶν χρόνων. Καὶ οἱ Ρωμαῖοι ποὺ ἤρχοντο εἰς τὴν Ἑλλάδα διὰ νὰ σπουδάσουν, μαζὺ μὲ τὰς γνώσεις μετέφεραν εἰς τὴν Ἰταλίαν καὶ τὸ ἑλληνικὸν μειδίαμα. Κατὰ πόσον διετηρεῖτο αὐτὸ κατὰ τὴν μεταφορὰν εἶνε ἄλλο ζήτημα.

***

Κάθε ρυθμὸς ἀποτελεῖ κατὰ βάθος μίαν ἀφύσικην μετατροπὴν καὶ εἰς τὸν στίχον καὶ εἰς τὸ ἆσμα καὶ εἰς τὸ βάδισμα ἀκομῆ. Ἡ γελοιότης του δὲ καταφαίνεται ὅταν ὑποβάλλονται εἰς ρυθμὸν οἱ στεναγμοὶ καὶ προπάντων τὰ γέλια.

***

Κατὰ τὰς Βασιλικὰς πομπὰς οἱ ἀρρύθμοι θιασῶται ἐκόσμουν τὴν κεφαλήν των καὶ μὲ φοῦντες ἀπὸ νεροκάλαμον, τὸν λεγόμενον νάρθηκα. Κάτι ἀνάλογον βλέπομεν καὶ σήμερον εἰς τὰ ἄλογα τῶν ἐπισήμων κηδειῶν. Ἔτσι μαζὺ μὲ τὸν μακαρίτην διαπομπεύεται καὶ τὸ Ἑλληνικὸν παρελθόν.

Δ. ΓΡ. ΚΑΜΠΟΥΡΟΓΛΟΥΣ

ΕΚΛΕΚΤΟΙ ΣΥΝΕΡΓΑΤΑΙ

ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΙΑΤΙΚΟ

ΤΟΥ κ. ΓΡΗΓ. ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΥ

Σ' ἐγνώρισα βρέφος. Ἤμουν παιδάκι κ' ἐγώ ὀχτὼ-δέκα χρονῶν καὶ θυμοῦμαι ζωηρότατα τὴν πρώτη στιγμὴ ποὺ σὲ εἶδα στὴν ἀγκαλιὰ τῆς μητέρας σου, κάτω ἀπ' τὸ κιόσκι τοῦ κήπου. Ἀντὶ τὸ ἀγιόκλημα καὶ τὰ γιασεμιὰ ποὺ βλέπεις τώρα, τὸ ἐσχημάτιζε τότε ἕνας φουντωτὸς βαθυπράσινος κισσός, κατάστερος ἀπὸ γαλάζια λουλούδια. Τ' ἄλλα γύρω ἦσαν ὅπως τὰ ξέρεις, γιατὶ τίποτε σχεδὸν δὲν ἄλλαξε μέσα στὸν κῆπο, στὸ διάστημα τῶν δεκαοχτὼ αὐτῶν χρόνων.

Οὔτε κ' ἐμεῖς δὲν ἀλλάξαμε πολύ.

Εἶνε παράξενο, ἀλλὰ πίστεψέ το, ὅπως μοῦ τὰ πιστεύεις ὅλα ἐσύ. Δὲν ἔμοιαζα καθόλου μὲ τοὺς Μάγους ποὺ πήγαιναν νὰ προσκυνήσουν τὸ νεογέννητο Βασιλέα. Κανένα ἀστέρι δὲν ἦρθε νὰ σταματήσῃ ἀποπάνω ἀπ' τὸ κιόσκι σου. Τίποτε δὲν ἔλεγε στὴν παιδικὴ μου ψυχὴ ὅτι σὲ λίγο θὰ ἰδῶ τὴ νεογέννητη Βασίλισσά μου. Καὶ ὅμως! Ἡ ἀνεξήγητη ἔκστασι ποὺ μ' ἐπλημμύρισε τότε μπροστὰ στὸ βρέφος δὲν ἦταν, ὄχι, διαφορετικὴ ἀπὸ τὴν ἔκστασι ποὺ αἰσθάνθηκα πάντα μπροστὰ στὴν πανέμμορφη κόρη. Γιατὶ καὶ τὸ βρέφος μοῦ ἐφάνη παρόμοια πανέμμορφο κ' ἦταν γραφτὸ μου νὰ σ' ἀντικρύσω ἀπὸ τὴν πρώτην ἡμέρα μὲ θαυμασμό...

Τὸ κοραλλένιο σου στοματάκι μόλις τὸ εἶχαν στολίσει τὰ πρῶτα διάφανα μαργαριταράκια. Ἀλλὰ στὰ μάτια σου ἦταν ἀναμμένη πλέον ἡ φωτιὰ τῆς ζωῆς, καὶ ἀπὸ τὶς ὁλόμαυρες κόρες καὶ ἀπὸ τὰ συντεφένια ἀσπράδια καὶ ἀπὸ τὶς στριφτὲς βλεφαρίδες ἀκτινοβολεῖτο τὸ ἴδιο φωτεινὸ μυστήριο ποὺ σκορπίζεις τριγύρω σου καὶ τώρα. Ὅταν ἐσίμωσα καὶ σὲ εἶδα μέσα στὰ ὁλόασπρα τούλια, στὶς ἀφράτες δαντέλλες, μὲ τὸ μικρούτσικο προσωπάκι καὶ τὰ τοσούτσικα χέρια—ἦσουν γυρισμένη πρὸς τὸ μητρικὸ στῆθος,—ἀλήθεια μοῦ φάνηκες ἀδύνατο, ἀσχημάτιστο, ἀστεῖο πλασματάκι κ' ἐγέλασα. Ἀλλὰ μόλις ἐσήκωσες κατ' ἐπάνω μου τὰ μάτια σου, —μὴ γελάσῃς!—ἐτρόμαξα. Δὲν τὸ περίμενα. Δὲν ἦταν δυνατὸ νὰ φαντασθῶ ὅτι ἕνα βρέφος μποροῦσε νὰ ἔχῃ τέτοια μάτια—τὰ μάτια σου! Καὶ σὰν νὰ μὴν πίστευα στὰ δικά μου, ἄνοιξα τὸ στόμα καὶ πλησίασα νὰ κυττάξω καλύτερα.

Θυμοῦμαι πὼς ἡ μητέρες μας ἐγέλασαν.

— Τὸ καϋμένο, εἶπε ἡ δικὴ μου, δὲν εἶδε ποτὲ του ἔτσι μικρὸ παιδί...

Ἔτσι μικρὸ ἢ μήπως ἔτσι μεγάλο; Ἀλήθεια, οὔτε πρὶν οὔτε ἔπειτα, ποτὲ μου δὲν εἶδα πιὸ μεγάλο καὶ πιὸ θαυμαστό. Καὶ σήμερα ἀκόμα, ἐσὺ εἶσαι τὸ μεγαλείτερο καὶ θαυμαστότερο παιδὶ ἀπ ὅσα γνωρίζω... Ἀλλὰ μὴ νομίσῃς ὅτι γι' αὐτὸ μόνο σοῦ ἔλεγα προτήτερα πὼς δὲν ἀλλάξαμε πολὺ κ' ἐμεῖς.

Ὦ! Νὰ ἤξερες πόσες φορὲς σ' ἐμίκρυνα μὲ τὴ φαντασία μου, ὥστε νὰ χωρέσῃς πάλι στὰ ὁλόασπρα τούλια καὶ στὶς ἀφράτες δαντέλλες τῆς βρεφικῆς σου φορεσιᾶς! Πόσες φορὲς σε ξαναεῖδα, ὅπως τὴν πρώτη φορά, μικρούλα στὴν ἀγκαλιὰ τῆς μητέρας σου, στο κιόσκι τοῦ κήπου, ἀναμεσα στὸ βαθυπράσινο κισσό, τὸ φουντωτὸ καὶ κατάστερο ἀπὸ λουλούδια γαλάζια!...

Καὶ μόνο τὰ μάτια σου δὲν κατώρθωσα ποτὲ μου νὰ μικρύνω. Ὄχι! Αὐτὰ δὲν μικραίνουν, οὐτὰ λαμπουν ὅπως τὰ ἥλιο καὶ τὰ βλέπω ὅπως τὰ εἶδα. Ἀπὸ τοτε λοιπὸν ἄνοιψε μέσα τους ἡ φωτιὰ τῆς ζωῆς; Ἀπὸ τοτε ἄρχισαν νὰ ἀκτινοβολοῦν τὸ φωτεινὸ μυστήριο ποὺ μὲ κρατεῖ γιὰ παντα αἰχμάλωτὸ τους;

Σ' ἐγνώρισα βρέφος. Ἀλλὰ δὲν γνωρίζω οὔτε μιὰ στιγμὴ στὴ ζωὴ μας που νὰ σ' ἐκύτταξα χωρὶς ἔκστασι, χωρὶς λατρεία... Καὶ ὅταν ἀναθυμοῦμαι τοὺς τελευτ ιίους αὐτοὺς δεκαοχτὼ χρόνους καὶ ὅταν φτάνω γλυκὰ-γλυκὰ ὣς τὴν πρώτη στιγμὴ ποὺ σὲ εἶδα—ποὺ μὲ εἶδες καλύτερα—στοχάζομαι ὅτι ὅπως οἱ Μάγοι στὸ Θεῖο Βρέφος, ἔτσι σοῦ ἐπρόσφερα κ' ἐγὼ ἀπὸ τὴ στιγμὴ τὴν πρώτη ὦ νεογέννητη κι' αἰώνια Βασίλισσα, τὸ χρυσὸ καὶ τὸ λίβανο τῆς Ἀγάπης μου!

ΓΡΗΓ. ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΣ

ΣΟΦΑ ΛΟΓΙΑ

Εὐτυχισμενοι οἱ λαοὶ ποὺ δὲν ἔχουν ἱστορία καὶ ἡ δημοκρατίες ποὺ στεροῦνται μεγάλων ἀνδρῶν.

ΒΑΛΤΟΥΡ

του, χωρὶς νὰ κινῆται καθόλου, χωρὶς ν' ἀνατνέη βαρειά.

Τὴν ἴδια στιγμὴ ὁ Μπέης νόμισε πὼς ἔννοιωσε ἕνα χέρι νὰ γλυστρᾷ κάτω ἀπὸ τὸ προσκεφαλό του. Μὰ μ' ὅλο ποὺ ἤτανε ξύπνιος, ἡ κίνησι αὐτὴ τοῦ φάνηκε τόσο ἀνεπαίσθητη, ὥστε οὔτε κἂν θὰ τὴν καταλάβαινε ἂν τὰ πράγματα ἦταν ἀλλοιῶς. Τότε ὁ Σελὴμ σηκώθηκε ἀμέσως, σὰν ἕνα φύσημα τοῦ ἀέρα, χωρὶς νὰ χάσῃ ἀπὸ τὰ μάτια του τὸν Μπέη. Μόνο ποὺ τὸ ἀριστερό του χέρι κρατοῦσε τώρα τὸ πουγγί!

Ἔβολε τὸ μαχαῖρι καὶ τὸ πουγγὶ ἀνάμεσα στὰ δόντια του καὶ πλησίασε στὸ ντιβάνι, πάντα μὲ τὰ μάτια κορφωμένα ἐπάνω στὸ Μπέη. Ἤβρε καὶ φόρεσε σιγὰ-σιγὰ τὸ «μασαλλᾶ», ζώστηκε τὴ σπάθα, τύλιξε γύρω ἀπ' τὸ κεφάλι του τὰ δυὸ κασμήρια ποὺ συνήθιζε νὰ φορῇ ὁ Μπέης καὶ βγῆκε μὲ ὅλη του τὴ σοβαρότητα ἀπ' τὴ σκηνή.

Πέρασε ἐμπρὸς ἀπ' τὸ σκοπό, ποὺ ὑποκλίθηκε μπροστά του μὲ σεβασμὸ καὶ χτύπησε τὰ χέρια του τρεῖς φορές. Ὁ Ἱπποκόμος ὅταν ἄκουσε τὸ σινιάλο, τοῦ παρουσίασε ἀμέσως σελλωμένο τὸ ἄλογο. Τότε ὁ Σελὴμ πήδησε ἐλαφρὰ ἐπάνω στὸ ἄτι, καὶ ξαναγύρισε στὴν πορτα τῆς σκηνῆς, ὅπου ὁ Μπέης στεκότανε μὲ ἀνοιχτο τὸ στόμα μαζὺ μὲ τὸν πιστό του σκλάβο, φώνεξε:

— Μπέη τοῦ Σουέζ, νὰ πῶς σοῦ ἔκλεψα ἐκεῖνο τὸ βράδυ τὴ σπάθα σου, τὸ «μασαλλᾶ» σου, τὸ πουγγί σου καὶ τὸ ἄλογό σου. Τώρα ποὺ τὰ εἶδες ὅλα μὲ τὰ μάτια σου, κράτησε τὰ χίλια γρόσια ποὺ μοῦ ὑποσχέθηκες. Γιατὶ ἡ σπάθα σου, ὁ «μασαλλᾶς» σου, τὸ πουγγί σου καὶ τὸ ἄτι σου ποὺ σοῦ παίρνω σήμερα, ἀξιζουν ἑκατὸ φορὲς περισσότερα!
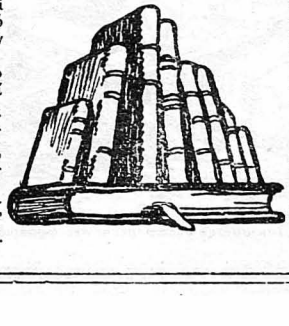
Μόλις εἶπε αὐτὰ τὰ λόγια, ἔδωσε μιὰ τοῦ ἀλόγου, κι' ἄρχισε νὰ τρέχῃ σὰν ἀστραπὴ ἀνάμεσα ἀπ' τὸ στρατόπεδο. Σὲ λίγο χάθηκε μέσα στὴν ἔρημο...